

ГРЕКО - Група държави против корупцията

Съвет на Европа

**ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЯ „ПРАВА НА ЧОВЕКА И ПРАВНИ ВЪПРОСИ“
ДИРЕКЦИЯ „МОНИТОРИНГ“**

Страсбург, 2 юли 2009 г.

Greco RC-II (2007) 4E

Втори кръг на оценка

**Допълнение
към Доклада за изпълнение на препоръките за България**

Приет от ГРЕКО
на неговото 43-то пленарно заседание
(Страсбург, 29 юни – 2 юли 2009 г.)

I. УВОД

1. ГРЕКО прие Доклада от Втория кръг на оценяване на България на своето 24-то пленарно заседание (1 юли 2005 г.). След като получи одобрението на българските власти, ГРЕКО публикува този доклад (Greco Eval II Rep (2004) 13E) на 17 октомври 2005 г.
2. На 13 април 2007 г. България представи Доклад за състоянието (Situation Report), какъвто се изисква съгласно процедурата за изпълнение на препоръките на ГРЕКО. Въз основа на този доклад и след разисквания на пленарно заседание, ГРЕКО прие Доклада за изпълнение на препоръките от Втория кръг за България (RC Report) на неговото 33-то пленарно заседание (1 юни 2007 г.). Този доклад беше публикуван на 19 юни 2007 г. Заключение на Доклада за изпълнението на препоръките (Greco RC-II (2007) 4E) беше, че препоръки i, v, vii, x и xi са задоволително изпълнени, а препоръки ii и iv са били третирани по задоволителен начин. Препоръки iii, viii и ix са изпълнени частично, а препоръка vi не е изпълнена; ГРЕКО поиска допълнителна информация относно тяхното изпълнение. Такава информация беше предоставена на 28 ноември 2008 г.
3. Целта на това Допълнение към Доклада за изпълнение на препоръките от Втория кръг е, в съответствие с Правило 31, параграф 9.1 от Процедурните правила на ГРЕКО, да направи оценка на изпълнението на препоръки iii, vi, viii и ix в светлината на допълнителната информация, посочена в параграф 2.

II. АНАЛИЗ

Препоръка iii.

4. *ГРЕКО препоръчва да се анализира практическото прилагане на разпоредбите за отнемане на облагите от престъпления с оглед неговото подобряване и да се съсредоточи вниманието върху отнемането като важна част от наказателното производство;*
5. ГРЕКО напомня, че в Доклада за изпълнение на препоръките от Втория кръг за България между другото е била взета предвид информацията от анализа на присъдите и наложените наказания в периода от 1989 до 2003 г. за престъплението подкуп, изготвен през 2006 г. от Съвета по криминалогични изследвания към Министерство на правосъдието. Тъй като обаче не беше представена допълнителна информация за резултатите, заключенията и/или евентуални препоръки в резултат на този анализ, ГРЕКО направи заключение, че препоръка iii е изпълнена частично.
6. Сега българските власти предоставят статистически данни за прилагането на практика на отнемането в полза на държавата съгласно член 53 от Наказателния кодекс (през 2007 г. този инструмент е бил приложен по отношение на 89 лица, осъдени за корупция и финансови престъпления). Освен това те посочват, че Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, е анализирала 10 производства за конфискация съгласно Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, образувани срещу 10 лица, извършили престъплението подкуп (членове 301-306 от Наказателния кодекс) през периода 2006 до 2008 г., и че въз основа на това през 2008 г. Комисията е изготвила предложения за изменение на Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, чиято цел е да се намали сумата,

определяща термина „имущество със значителна стойност“ и в обхвата на закона да се включат и други корупционни престъпления (членове 282 и 283 от Наказателния кодекс, т.е. злоупотреба със служебно положение). Българските власти допълват, че в началото на 2008 г. престъпленията злоупотреба с европейски фондове (член 254б от Наказателния кодекс) и документна измама, засягаща държавния бюджет (член 256 от Наказателния кодекс), са били включени в обхвата на Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност.

7. ГРЕКО взема под внимание статистическите данни за прилагането на отнемането на имущество, придобито от престъпна дейност, и за докладвания анализ на редица производства за отнемане на Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, в резултат на който анализ са направени предложения за няколко изменения на Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност. ГРЕКО насърчава българските власти да вземат предвид тези предложения, за да подобрят практическото прилагане на разпоредбите за отнемане на имущество.
8. Заключението на ГРЕКО е, че препоръка iii е изпълнена задоволително.

Препоръка vi.

9. *ГРЕКО препоръчва да се въведат ясни правила/насоки за избягване на конфликт на интереси по отношение на ситуацията, когато държавни служители преминават на работа в частния сектор;*
10. В Доклада за изпълнение на препоръките ГРЕКО направи заключение, че препоръката не е изпълнена, тъй като правила или насоки за случаите, когато държавни служители се преместват в частния сектор, все още не бяха въведени.
11. Сега българските власти посочват, че са били въведени правила за ситуацията, когато държавните служители се прехвърлят в частния сектор в Глава Пета („Ограничения след освобождаване от публична длъжност“) на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, който е приет на 16 октомври 2008 г., публикуван в Държавен вестник бр. 94 от 31 октомври 2008 г. и влязъл в сила на 1 януари 2009 г. Те посочват, че съгласно чл. 21, ал. 1 от този закон „всяко лице, заемащо публична длъжност (с изключение на президента, народните представители, омбудсмана и неговите/нейните заместници, членовете на Сметната палата и магистратите), няма право в продължение на една година от освобождаването му от длъжност да сключва трудови или други договори за изпълнение на ръководни или контролни функции с търговските дружества или кооперации, по отношение на които в последната година от изпълнението на правомощията или задълженията си по служба е осъществявало действия по разпореждане, регулиране или контрол или е сключвало договори с тях, както и да е съдружник, да притежава дялове или акции, да е управител или член на орган на управление или контрол на такива търговски дружества или кооперации“. Съгласно чл. 21, ал. 2 ограниченията се прилагат и за търговските дружества, свързани с горепосочените дружества. Освен това, съгласно чл. 22, ал. 1 от същия закон „лице, заемащо публична длъжност, което в последната година от изпълнението на правомощията или задълженията си по служба е участвало в провеждането на процедури за обществени поръчки или в процедури, свързани с предоставяне на средства от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз на българската държава, няма право в продължение на една година от освобождаването му от длъжност да

участва или да представлява физическо или юридическо лице в такива процедури пред институцията, в която е заемало длъжността.” Съгласно чл. 22, ал. 2 това ограничение се отнася и за юридическо лице, в което лицето по чл. 22, ал. 1 след освобождаването му от длъжност е станало съдружник, притежава дялове или е управител или член на орган на управление или контрол.

12. ГРЕКО взема под внимание предоставената информация и приветства въвеждането на законоустановени разпоредби за случаите, когато държавните служители се прехвърлят в частния сектор в рамките на новия Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

13. ГРЕКО счита, че препоръка vi е изпълнена задоволително.

Препоръка viii.

14. ГРЕКО препоръчва да се създаде подходяща система на защита за лицата, които добросъвестно подават сигнали за корупция в публичната администрация, и да се въведе обучение на държавните служители за подаване на сигнали при такива съмнения;

15. ГРЕКО припомня, че в Доклада за изпълнението на препоръките си взе под внимание въвеждането с Административно-процесуалния кодекс от 2006 г. на разпоредбата, че никой не може да бъде преследван или малтретиран заради подаването на сигнал за подозрения за корупция, но той счете, че въвеждането на такава разпоредба се оказва недостатъчно за създаването на истинска система за защита на лицата, подаващи сигнали (whistleblowers), и че не е получил информация да е проведено някакво обучение относно изискванията за подаване на сигнали. По тази причина заключението на ГРЕКО беше, че препоръката е изпълнена частично.

16. Сега българските власти отчитат, по отношение на първата част на препоръката, че в Глава Седма на горепосочения Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси от 16 октомври 2008 г. (вж. параграф 11 по-горе) са били въведени разпоредби за защита на лицата, подаващи сигнали. Съгласно чл. 32 на този закон, лице, което е подало сигнал за корупция в държавната администрация не може да бъде преследвано само по тази причина, а лицата, на които е възложено разглеждането на сигнала, са длъжни да не разкриват самоличността на лицето, подало сигнала; да не разгласяват фактите и данните, които са им станали известни във връзка с разглеждането на сигнала; и да опазват поверените им писмени документи от неразрешен достъп на трети лица. Освен това, тези лица трябва да предлагат на ръководителите на съответните органи предприемането на конкретни мерки за опазване достойнството на подалия сигнала, включително мерки, които да предотвратяват всякакви действия, чрез които му се оказва психически или физически тормоз. И накрая, лице, което е уволнено, преследвано или по отношение на което са предприети действия, водещи до психически или физически тормоз, заради това, че е подало сигнал, има право на обезщетение за претърпените от него имуществени и неимуществени вреди по съдебен ред.

17. По отношение на втората част от препоръката, българските власти докладват за няколко обучения, организирани от Министерството на държавната администрация и административната реформа, в частност обучение в рамките на проекта „Ефективният контрол - гаранция за „интелигентна”, компетентна и професионална администрация” по въпросите на конфликта на интереси и корупцията, което обхваща също и правната база, практическите аспекти и процедурата за подаване на сигнали за подозрения за корупция от

страна на държавни служители (през такова обучение са преминали 790 експерти и инспектори от държавната администрация през септември 2008 г. и още 300 държавни служители през първата половина на 2009 г.); и обучение, чиято цел е била ефективното прилагане на новия Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, и за насърчаване на държавните служители да подават сигнали за корупция, като част от годишната учебна програма на министерството (през първата половина на 2009 г. през такова обучение са преминали 106 държавни служители и е запланувано обучението да продължи до края на годината).

18. ГРЕКО признава (приветства) въвеждането в новия Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси на разпоредби за защита на лицата, подаващи сигнали (whistleblowers), както и организираното обучение на държавни служители във връзка с изпълнение на тяхното задължение за подаване на сигнали.

19. Заключението на ГРЕКО е, че препоръка viii е изпълнена задоволително.

Препоръка ix.

20. *ГРЕКО препоръчва да се въведе централизиран регистър на юридическите лица, който да осигури получаването на надеждна и навременна информация.*

21. ГРЕКО напомня, че тази препоръка беше само частично изпълнена, тъй като Законът за търговския регистър от 2006 г. – с който се създава централизиран регистър на търговските юридически лица под формата на единна електронна база данни, съдържаща съответните данни и актове – не беше влязъл в сила и регистърът все още не функционираше.

22. Сега българските власти посочват, че Законът за търговския регистър е влязъл в сила на 1 януари 2008 г. и че централизираният електронен регистър функционира. Те докладват също, че регистърът се поддържа от Агенцията по вписванията към Министерството на правосъдието, която осигурява неговото техническо функциониране, включително свободен достъп чрез Интернет до регистъра и до електронната версия на съответните документи.

23. ГРЕКО отбелязва със задоволство, че Законът за търговския регистър е влязъл в сила и че централизираният електронен регистър на търговските юридически лица е в действие.

24. Заключението на ГРЕКО е, че препоръка ix е изпълнена задоволително.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

25. В допълнение към заключенията, съдържащи се в Доклада за изпълнение на препоръките от Втория кръг за България и предвид гореизложеното, заключението на ГРЕКО е, че препоръки iii, vi, viii и ix са изпълнени задоволително. С приемането на Допълнението към Доклада за изпълнение на препоръките от Втория кръг ГРЕКО заключава, че сега всичките 11 препоръки, отправени към България, са изпълнени задоволително или са третирани по задоволителен начин.

26. С приемането на настоящото Допълнение към Доклада за изпълнението на препоръките по отношение на България приключва Вторият кръг за оценка на изпълнение на препоръките.

27. И накрая, ГРЕКО приканва българските власти, колкото е възможно по-скоро, да разрешат публикуването на това Допълнение, да го преведат на националния език и да публикуват превода.